

DOLŽNIKI NAJ PLAČAJO ZDRUŽENIM DRŽAVAM

Združene države so naznanile devetim državam, da je napočil čas, ko je treba plačati. — Skupna svota znaša več kot sedem tisoč milijonov dolarjev. — Poslanice vsem dolžnikom, z izjemo Rusije, pozivajo na skorajšnjo akcijo. — Merodajni bodo pogoji, kateri so dovoljeni Angliji.

WASHINGTON, D. C., 17. maja. — Ne le Francija, temveč tudi vsi ostali naši inozemski dolžniki, z izjemo Rusije, so bili opozorjeni, da je napočil čas, da poravnajo svoje vojne dolgove. Državni department je včeraj objavil, da so bile to zadnje poslanice naslovljene na Francijo, Italijo, Belgijo, Romunsko, Grško, Čehoslovaško, Jugoslavijo, Estonko in Letsko.

Besedilo sporočil ni bilo objavljeno, a uradniki državnega departmenta so mnenja, da je poteklo dosti časa izza vojne in da je rekonstrukcija napredovala tako, da bi se lahko izpremenilo zadolžnice v fundirane dogovore.

Poslanik Herrick je baje obvestil francosko vlado, da bi Washington z veseljem pozdravil komisijo, ki bi imela polnomoč, priti do kakega definitivnega zaključka s komisijo glede vojnih dolgov.

Državni department je poudarjal točko, da posluje kot agent zadolžne komisije. Obenem pa je izrazil svojo resno željo, da se prične s tozadavnimi pogajanjmi takoj in da naj se jih zaključijo čimprej mogoče.

Te objave državnega departmenta so definitivno potrdile napol oficijelna poročila, ki so krožila zadnji teden glede pogajanj s Francijo.

Vsak posamezni narod je bil obveščen, da so pogoji uravnave angleškega dolga ključ k pogojem, katere je sedaj pričakovati. Napol oficijelno pa se je razkrilo, da se vrše s Francijo pogajanja glede bistvenih modifikacij teh pogojev.

Dežele, katerim so bili poslani pozivi, naj poravnajo svoje vojne dolgove, so naslednje:

Belgija, ki dolguje \$48,000,000; Čehoslovaška \$117,000,000; Estonka več kot \$17,000,000; Francija skoro tri tisoč tristo in eno in štirideset milijonov; Grška malo več kot \$17,000,000; Italija več kot dva tisoč in 138 milijonov; Letška malo več kot \$6,000,000; Romunska \$48,000,000; Jugoslavija več kot \$68,000,000. — Skupna svota znaša več kot sedem tisoč milijonov dolarjev.

Tako obvestilo je bilo privikrat poslano vojnim dolžnikom. Vjetno je, da je to v večji meri pospešil senator Borah iz Idaha kot katerikoli drugi človek. Njegove zahteve glede inicijative administracije, tikajoče se francoskega dolga, so vzbudile precej javne pozornosti in tudi drugi voditelji v kongresu so se lotili predmeta.

Ce bi bilo po željah senatorja Boraha, bi bilo priznanje Rusije sedaj završeno dejstvo. Slično sporočilo bi bilo tudi poslano svetovet. Ker pa ni nikakih diplomatskih odnošajev, ni bilo mogoče vključiti v seznam ruskega dolga v znesku pet in dvajset milijonov dolarjev.

VREDNOST VTIHOTAPLJENEGA ŽGANJA

WASHINGTON, D. C., 15. maja. — Ko je trgovski department pred kratkim sporočil, da se je tokom preteklega leta vtihotapilo v deželo žganij pijač v vrednosti \$40,000,000, je izrekel s tem le skrajno konservativno cenitev. Soglasno z uradniki carinske straže pretega resnična skupna svota daleko številke, navedene od trgovskega departmenta.

V nekem pamfletu glede trgovske bilance dežele pravi department glede "nevidnih točk": — Glavna neporočana točka importa je vtihotapljenega žganja pijača. Cenitev glede tega predmeta se zelo razlikujejo med seboj. Po skrbnem proučevanju zazna-

movanih eksportov, importov in porabe opojnih pijač v sosednjih deželah, se je cenilo, da je predstavljala množina, vtihotapljena v Združene države leta 1923, vrednost nekakih tridesetih milijonov dolarjev.

— Ta cenitev pa ni jemala vpoštev pijač, ki so bile v sosednjih deželah izdelane nepostavnim potom ter bile prodane tukaj ter tudi ne vključuje dobičkov butlergarjev. Domneva se, da je bila to zadnja svota leta 1924 nekoliko večja, kajti število inozemskih ladij, ležečih v bližini obali, je bilo večje in šele pozno v letu je mogla obrežna straža uspešno zastražiti obalo. V sled tega se je določilo v ta podstavek svoto štiridesetih milijonov dolarjev.

Po mnenju uradnikov, zvezanih s carinsko službo, pa je cenitev skrajno nizka.

Bogata ženska obtožena zarote.

Madama Nikolva se nahaja v skupini, ki bo prišla ta teden v Sofijo pred vojno sodišče. — Soudeleženec pri atentatu se je obesil v celiči. — Vojni minister pravi, da mora Bolgarska zdrobiti boljševike, ker bo sicer trpela vsa Evropa.

SOFIJA, Bolgarska, 17. maja. Vojni minister Valkov je povedal poročevalcu "Worlda", da bo Bolgarska še tri mesece pod vojnim pravom.

Neki tovariš Abadljeva, voditelj napadalec na katedralo, je izvršil v svoji celiči samomor s tem, da se je obesil na svoje oprte.

Obpravna proti drugi skupini sofijskih komunistov, se bo pričela ta teden. Med obtoženimi bo edina ženska, ki je bila aretirana, namreč madama Nikolva, stara pet in štirideset let in ena najbogatejših žensk na Bolgarskem. Vojno ministrstvo trdi, da je komunistična agentinja.

Sele pred dvema leti je bila madama Nikolva odlična uradnica v vseh dobrodelnih prireditvah princesinje Evdoksije. Glasi se, da se je zaljubila v Perčemljeva, komunist ter prejšnjega ravnatelja neke banke, ki je bil aretirana istočasno z njo. Ker je sokrivka Friedmanna, se domneva, da bo obsojena na smrt. Po rojstvu je Francozinja, a vsled zakona je postala Bolgarka.

Vojno ministrstvo trdi, da se Abadijev skriva v Sofiji. Javna eksekucija Friedmanna, Zagorskega in Koefa se bo najbrž završila še ta teden. Vojni minister je izjavil, da je na Bolgarskem še vedno v rokah oglasti dvajset sto osumljenih komunistov.

Ce ne bo Bolgarska iztrebila komunistov, bo postala njega žrtev cela Evropa. Tako je izjavil ministrski predsednik Cankov v nekem svojem intervju-u.

Kakorhitro se bo vgnezdil boljševizem na Bolgarskem, bodo zrlji narodi Romunske, Srbije in Grške na to dejstvo kot jamstvo za vstajo, — je rekel. — Centralna Evropa bo sledila njih vzgledu.

Cankov je priznal, da predstavlja njegova dežela ugodna tla za komunizem, da pa niso sedanje razmere krivda Bolgarske, temveč posledica težkih finančnih bremen dežele, ker se je slednja častno držala svojih obveznosti kot poražen narod. Razširjenje komunizma je posledica nezadovoljstva, utvarjenega vsled visokega obdačenja, neprestanega prihajanja beguncev, ki štejejo sedaj dva milijona ljudi, slabe letine in nizkih plač vladnih uradnikov in službenecv.

Armada prostovoljcev, ki je bila vsiljena Bolgarski vsled pogodbe, sklenjene v Neuilly, požre eno tretjino svot, dovoljenih v proračunu.

— Ne upamo dosti v dispensacije, — je nadaljeval. — a naš boj se ne vrši le za nas same, temveč za civilizacijo. Mi potrebujemo moratorij in povratek konvencijske armade, da se omogoči notranji mir in napredek Evrope navdajajo še vedno čustva zmagoovitih in poraženih.

Na vprašanje, če bi vlada dovolila splošno ljudsko glasovanje, ki naj bi določalo, če ima narod raje republiko kot pa monarhijo, je odvrnil ministrski predsednik, da si razven komunistov nobena stranka ne želi republike. Rekel je, da bi bila monarhija na vsak

ZVEZA MED AVSTRIJO IN NEMČIJO

Berlin bo predlagal zvezo z Avstrijo kot balzam za Šlezijo. — Stresmann bi opustil idejo revizije iztočnih meja, če bi zavezniki privolili v tako zvezo. — Anglija in Francija sta odločno proti temu načrtu. — Nenaden dogovor glede varnostnega pakta.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

PARIZ, Francija, 17. maja. — Namen Nemčije je anektirati Avstrijo. To nam pojasnjuje nenadno soglasje med Londonom in Parizom glede nemškega razoroževalnega in varnostnega dogovora.

Iz zanesljivih italijanskih virov se poroča, da namerava Nemčija, potem ko bo sprejela odgovor Francije glede meja ob Renu — katerega bo francoski zunanji urad sporočil zaveznikom, — postaviti nov predlog, s katerim se bo zajamčilo meje Poljske in Čehoslovaške, a pod pogojem, da privolijo zavezniki v zvezo Avstrije z Nemčijo.

Francoska vlada in najbrž tudi angleška sta izvedeli, da pripravlja nemški minister za zunanje zadeve Stressemann ponudbo kateregakoli jamstva ali pakta, ki bi ga zahtevali od njega, če bi zavezniške dežele privolile v zvezo Nemčije z Avstrijo.

Poljski koridor, Gornjo Šlezijo in Poznansko je pripravljen smatrati kot absolutno izgubljene za Nemčijo, prav kot Alzacijo in Lorensko, pod pogojem, da se Nemcem dovoli združiti se s prejšnjim sedežem Habsburžanov ter starodavnim sedežem nemške kulture ob Donavi.

Da pripravijo skupen odpor proti vsakemu take-mu predlogu, so se Angleži in Francozi dogovorili glede kompromisa ter so baje sedaj v polnem soglasju.

Svet poslanikov bo najbrž v torek sestavil poslanico, v kateri bo navedel seznam razoroževalnih izjalovljenj ter zahteve, katere mora Nemčija izpolniti, predno bo izpraznjeno kolinsko ozemlje.

Anglija je pripravljena vztrajati pri tezi Briand, da so bile meje določene vsled mirovnih pogodb in da ni nobenega vzroka, da jih Nemčija še enkrat prizna.

Anglija ne nasprotuje aneksiji Avstrije nič manj kot pa Francija.

Soglasno z informacijami, ki so dospele indirektnim potom, si predstavljajo Nemci stvar tako, da bi pridobila Nemčija na ta način približno isti obseg ozemlja kot ga je izgubila vsled mirovnih pogodb in da ne more priti pri tem vpoštev nikako plemensko vprašanje, ker so Avstrijci prav tako Nemci kot so Bavarci.

Sedanja stagnacija Avstrije, v primeri s prvotom Nemčije, je koristna nemškim argumentom, in razpoloženje za aneksijo Avstrije raste neprestano.

Opozicija zaveznikov proti temu je trdna in nemajna. Ideja, da bi se dovolilo ustanovitev nemške države, ki bi mejila na Italijo in Madžarsko, z izhodom na Črno morje, z neizogibno trgovsko nadvlado Balkana, je proti interesom tako Anglije kot Francije.

Na Španskem je odpravljeno vojno stanje.

PARIZ, Francija, 17. maja. — Včeraj je bilo s posebnim kraljevim odlokom odpravljeno na Španskem vojno stanje, ki je trajalo od leta 1923.

S tem odlokom so zopet uveljavljene vse ustavne pravice. Cenzura časopisnih brzojavk bo še vedno ostala.

način zmagovala, če bi prišlo do splošnega ljudskega glasovanja. Vojni minister Valkov in minister za notranje zadeve Rusijev sta sporočila, da so mirne vse province, z izjemo Tatarpazalika v južni Bolgarsko, kjer so banditi pod vodstvom komunistov napadli čete. En komunist, ki je nosil vojaško uniformo, je bil ubit.

Rusija ovira trgovino.

LONDON, Anglija, 17. maja. — H. Gordon Selfridge, ki se je ravno vrnil iz izletnega potovanja v Rusijo, je baje izjavil, da ni videl nobene možnosti privatne trgovine v Rusiji v bližnji bodočnosti, in nobenega nagnenja, da se nudi privatnemu trgovcu kake ugodnosti, razven onih, katere nudi sovjetska vlada.

Mr. Selfridge, prejšnji prebivalec Chicaga in sedaj eden največjih trgovcev v Londonu, je priznal, da ni skušal sam ustanoviti trgovske odnošaje z Rusijo, vendar pa je rekel, da je dobil utis, da zapuščajo privatni trgovci Rusijo polni razočaranja, da je vse prepojeno z birokratskimi ovirami.

Porotnice se kesajo svojega pravoreka.

Porotnice, ki so spoznale Mildred Sage krivim, niso mislile, da bo sodnik obsodil obtoženo na ječo. — Domnevale so, da bo poslana v bolnico.

Ko je odšla porota, obstoječa iz petih moških in sedmih žensk, v porotniško sobo v Paterson, N. J., da določi usodo Mildred Sage, ki je bila obtožena umora Samuela Cantelma, svojega družabnika in "občudovalca", se je pet moških odločno zavzelo za oproščenje, dočim so bile ženske za to, da se jo spozna krivim. To priznani večeraj člani porote.

Porotnice so se dogovorile, da pridobijo porotnike za svoje naziranje in to se jim je tudi posrečilo. Kljub tradicionalnim simpatijam, katere baje vzbujajo obtožene v moških porotnikih. Treba je bilo celih treh ur, da se prepriča moške, in argument, ki jih je končno premagal, se je glasil, da bi se z oproščenjem pahnilo deklino nazaj v okoliš, v katerem je bil izvršen umor, dočim bi bila poslana v kak državni zavod, če bi bila spoznana kriva uboja.

Postopanje v porotniški sobi je bilo prav posebno tudi raditega, ker ni bila izgovorjena tekom cellega časa nobena žal-beseda in ker nista vsled medsebojnega dogovora nikdar govorili dve osebi ob istem času. Ženske so seveda zahtevale ves kredit za to novotarijo. Neka ženska je rekla, da je hotel takoj izpočetka neki moški obvladati razprave porote, da pa so ženske takoj spoznale položaj ter odpravile namišljeno nadvlado dotičnega porotnika.

Miss Sage je bila obsojena na ječo od petih do desetih let.

Obsodbo je sprejela filozofično ter rekla, da naj pomenja dober nauk za druge dekle, ki "naj se izogibajo gostilni ob cesti, pijači in cigareti". Svojo kazen bo pričela prihodnji teden služiti v Trenton jetnišnici.

Le ena porotnica je izjavila pozneje, da je bila obsodba prestroga in da bi ne privolila v odločitev, če bi vedela vnaprej, kako stroga kazen jo čaka. Rekla je, da je napravilo nanjo velik vtis ugotovilo državnega pravdnika, ki je rekel:

— Država naj bi skrbela za to, žensko ter ji nudila telesno in moralno ojačenje.

Strahoviti stroški ameriške suše.

Ameriško brodogradje, ki zasleduje tihotapce, stane vsak dan sedemdeset tisoč dolarjev. Izdatki so vedno večji in večji. — Kongres je dovolil enajst milijonov dolarjev v prohibicijske svrhe.

WASHINGTON, D. C., 17. maja. — Vzdrževanje velikega obrežnega brodogradje, katerega namen je preprečiti vtihotapljanje žganja v Združene države, stane vlado vsak dan sedemdeset tisoč dolarjev.

V prohibicijske svrhe bo izdala to leto vlada petindvajset milijonov dolarjev. V to svoto pa niso vštetli stroški za nadaljne patrolne ladje, katere nameravajo v kratkem sprejeti v službo.

Odkar je bila sprejeta prohibicija, je potrošila vlada v ta namen na stotine milijonov dolarjev. Stroški se pe ne manjšajo, ampak se večajo od dne do dne.

V razdalji dvajsetih milj od New Yorka je zasidranih vsepolno evropskih parnikov, ki so do vrha naloženi s samimi opojnimi pijačami.

Med njimi švigajo mali transportni parniki, kojih namen je izkreniti robo na ameriški obali.

Stvar je jako težava, ker se poslužujejo ameriški stražniki v boju s tihotapeci pušk, bomb in drugega orožja.

New York pa kljub temu ni suh.

V gotovih newyorških lokalih dobi človek vse, po čemur hrepeni, seveda, če plača visoko zahtevano ceno.

Rusija potrebuje novih strojev.

MOSKVA, Rusija, 17. maja. — Včeraj je imel tukaj minister za vzgojo, Lunačarski, značilen govor, v katerem je poudarjal, da ruska industrija nujno potrebuje vsakovrstnih strojev, če se bo hotela do gotove mere razviti.

Ker pa Rusija nima gotovine, namerava kapiti stroje na kredit proti visokim obrestim.

Vse druge ženske pa so bile prepričane, da bi ji življenje v ječi nudilo priliko spoznati popolne brezpomembnosti življenja, katero je vodila. Vse pa so priznale, da jih je presenetila stroga kazen.

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:

JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$17.30	2000 Din. — \$34.40	5000 Din. — \$85.50
---------------------	---------------------	---------------------

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje "Poštini čekoval urad".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir — \$ 9.40	500 lir — \$22.50
300 lir — \$13.80	1000 lir — \$44.00

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.

Razpoložljiva na zadnje pošte in izplačuje Ljubljanska kreditna banka v Trstu.

Za pošiljave, ki presegajo PETTISOŠ DINARJEV ali pa DVATISOŠ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben popust.

Vrednost Dinarjev in Lir računaj na steklo, menja se večkrat in neget. Zato: iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride pošiljka denar v roke.

POŠILJATVE PO BREZJOAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJBLAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.00

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
33 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 4997.

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, president

Louis Benedik, treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leta velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za nizozemstva za celo leto	\$7.00
Za četrti leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

BITKA V TENNESSEE

Država Tennessee obljublja nuditi deželi tekom tekočega pol leta sodniško obravnavo, ki bo mogoče pomenila obratno točko v intelektualni zgodovini južnih držav.

V Knoxville, Tennessee, bodo sodili profesorja Scope radi kršenja pred kratkim uveljavljene postavke, ki prepoveduje učenje takozvane "razvojne ali evolucijske teorije".

To vsaj je postaveni značaj celoga sodniškega postopanja. V resnici pa se bo stavilo pred sodni zbor proti-evolucijsko postavko kot tako. Profesor Scope priznava namreč svojo "krivdo", kot jo mora priznati vsak učitelj, ki respektira samega sebe in vsled tega je izzval ustavnost postavke kot take.

Njegov zagovornik, sodnik John Randolf Neal, je povsem naravno neizmerno vzrodočen, da bo nastopil v imenu kazenskega zasledovanja znani Jennings Bryan, večni kandidat demokratične stranke. Nobenega dvoma ne more biti, da bodo fundamentalisti ali strogovni vseh cerkva in krščanskih veroizpovedanj napeli vse svoje sile in da ne bodo varčevali z nobenim naporom in nobenim denarjem, da predložijo svoj slučaj v vsaj svoji sili in popolnosti. Ko bo namreč cela zadeva odločena, je važno, da bodo ameriški fundamentalisti priznali, da so imeli v sodišču svoj polni dan in polno pridigo, da predložijo svoj slučaj z vso silo, ki jim je na razpolago. Na drugi strani pa tudi ni prav nič manj važno, da ne vprizorita profesor Scope in njegov zagovornik niti najmanjšega napora, da izvojujeta svoj slučaj na kateremkoli drugem temelju kot na onem, katerega sta si izbrala, da ni namreč stvar državne zakonodaje določiti resnice kakšnega zdravstvenega ali verskega vprašanja.

To je eno najbolj važnih vprašanj, s katerimi se mora v sedanjem času pečati ameriški narod. Ameriški narod izdaja velikanske svote denarja za svoje šole. Sprejel pa je doktrino javne kontrole. Vsled zadnje postavke, sprejete v Oregonu, ki je sedaj pred najvišjim sodiščem Združenih držav v Washingtonu in vsled postavke, uveljavljene v Tennessee, pa so državne zakonodaje uveljavile dve teoriji, ki bi bili skrajno usodepolni za napredek človeškega znanje in vednosti, če bi ostali veljavni le količkaj časa. Postava v Oregonu ima za svoj cilj državni vzgojni monopol. Postava v Tennessee pa hoče dati državi zakonodajni monopol glede določitve resnice.

Če bo postava v Oregonu obveljala, bo lahko vsaka večina zakonodaje prisilila vse otroke, da obiskujejo šole, katere je ustanovila država. Če bo postava v državi Tennessee obveljala, bo lahko vsaka večina v zakonodaji določila, da je bil svet ustvarjen iz nič v 144 urah, da je spisal Bacon drame, katere se pripisuje Shakespearju ali da je pesem brez rime blasfemija.

Sodnik Neal, zagovornik profesorja Scope-a je izjavil, da je najvišje sodišče Združenih držav v Washingtonu prav tako malo usposobljeno določiti resničnosti Darwinove hipoteze kot pa je državna zakonodaja v Tennessee. Prav razlaganje ali insultiranje duha resnice bi bilo že enostavno razpravljati tekom obravnave, če so moderne biološke teorije pravilne ali napačne. Edino stališče, katero morejo zavzeti s častjo nasprotniki Bryana, je to, da ni resničnosti znanstvene teorije briga državnih zakonodaj in da je njih mnenja glede tega predmeta kos nesramnosti, ki nima nobenega nadaljnjega pomena.

Za južne države, ki ravno stopajo v velik socialni in industrijski razvoj, je ta obravnava najvišjega pomena. Določila bo namreč vprašanje, glede katerega je Jug bolj zmeden kot pa je ostali del dežele, namreč vprašanje, v koliko ima večina pravico vsiljevati svojo vero in svoja prepričanja preostali občini.

Postava v Tennessee je skrajni slučaj, ki je možen le v duševnem oziru neizmerno zaostali občini. Manj skrajni slučaj, slični temu v svojem bistvu, pa se dogajajo od časa do časa po celi deželi. Po celi Ameriki skušajo večine, potom zakonodaje ali družabnega pritiska vladati vesti posameznikov ter jim diktirati, kaj smejo vrjeti in reči glede domoljubja, lastnine, zvezne ustave in glede spolnih vprašanj ter odnosov med obema spoloma.

To je glavno tiranstvo demokracije. Temu tiranstvu pa se je treba upirati s čučenoostjo, ki ne pozna nobenega oddiha.

Raznoterosti

Odnosaji bolgarskih komunistov

napram rumunskim in ruskim.

Bukareški listi poročajo, da so

bili bolgarski komunisti v zadnjem času v najožjih zvezah z

rumunskimi in ruskimi komunisti.

Rumunska policija je še pred nekaj dnevi zajela pisma, ki vsebujejo šifrirano korespondenco med pristajali rumunske, bolgarske in ruske komunistične stranke. Iz

te korespondence je razvidno, da

je bila boljševiška propaganda razširjena na ves Balkan. Akcija

komunistov v Rumuniji bi obstojala v tem, da se v slučaju kake

velike akcije komunistov na Balkanu onemogoči vsako premikanje rumunske armade. Rumunska

vlada še pravočasno odkrila te načrte in ukrenila vse potrebne protiodredbe.

NAJHITREJSI MOTORNI ČOLN

Slika nam kaže motorni čoln "Billie Dell", ki je pri tekmarh v Houston, Texas, vozil z naglico 45 milj na uro.

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

(Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.)

VZROKI SMRTI V DETINSTVU

Federalni Children's bureau je ravno izdal obširno študijo o detinski mortaliteti, ki se naslanja na preučevanje 23.000 detet v osmih ameriških mestih tekom prvega leta njihovega življenja oziroma do onega dela prvega leta, dokler so živela. To poročilo, ki naj tvori podlago za nadaljnje prizadevanje, da se zniža mortaliteta ameriških detet, se smatra za eno izmed najvažnejših, ki jih je Children's Bureau do sedaj izdal. Omenja se v istem, da najnovejši podatki kažejo, da v Združenih Državah umira vsako leto 187.000 otrok pod enim letom starosti, 98 tisoč teh smrti nastopa v prvem mesecu življenja.

Iz te študije se daje sklepati sledeča poglavitna dejstva:

1. Vzroki, ki izvirajo iz razmer pri rojstvu ali ob porodu, so prvi na vrsti in so odgovorni za dobro tretino vseh smrti pod enim letom; natančno razmerje smrti iz teh vzrokov je znašalo 36,1 odst. Želodčne ali črevesne bolezni so provzročile 32,4 izmed vsakih 100 smrti, bolezni sopil 19,6, epidemije in druge nalezljive bolezni 7,1.

2. Mortaliteti pojava postopno od meseca do meseca tekom prvega leta življenja, tako da izmed vsakih 100 otrok jih umre v prvem mesecu 44,8, v drugem mesecu 9,3 in v dvanajstem le 4,5.

3. Letni čas vpliva na mortaliteto v detinstvu. Mesec avgust je pokazal največje razmerje smrti vsled želodčnih in črevesnih bolezni. Radi bolezni sopil (pljuč itd.) je bilo največ smrti v februarju in najmanj v avgustu. Radi nalezljivih bolezni jih je malo več umrlo v kasni zimi in v rani spomladi.

4. Mortaliteti je bila najnižja za deteta, rojena v avgustu, in najvišja za ona, rojena v juniju.

5. Razmerje smrti med deteti moškega spola je bilo za četrtino višje kot med onimi ženskega spola. To dejstvo se daje razlagati le s tem, da obstoja neka razlika v življenjski sili med obema spoloma in da ta razlika je na škodo moških.

6. Fizično stanje mater tudi veliko vpliva na mortaliteto detet. Našlo se je, na primer, da otroci matere, ki so umrle tekom enega leta po porodu, so imeli štirikrat večje razmerje smrti iz vseh vzrokov kot oni, katerih matere so živele. Mala skupina pregledanih otrok, katerih matere so imele tuberkulozo, je pokazala jako visoko mortaliteto. Visoko razmerje smrti se je našlo tudi med deteti, katerih matere so trpele na krčih.

Prvorojenci imajo malo višjo mortaliteto kot drugorojenci. Izvzemši prvorojence pa mortaliteta raste zaporedoma z nadaljnjimi porodi; ta povišek pa je v prvi vrsti v zvezi z rastočimi gospodarskimi težavami.

Starost matere ni imela nikakega jasnege vpliva na mortaliteto otrok, razun kar se tiče prvorojencev. Med temi je bilo razmerje smrti nekoliko večje, ako je mati bila stara manj od 20 let ali več od 40.

9. Mortaliteti je bila največja za deteta, rojena v kratkih pre-

sledkih po prejšnjih porodih (približno v presledku enega leta) in najnižja, ako je med enim porodom in drugim minulo štiri ali več let.

10. Razmerje smrti za prežgote, daj rojene otroke je bilo šestkrat večje kot za otroke, rojene pravočasno.

11. Mortaliteti iz vseh vzrokov je jako večja med dvojčki in trojčki kot med drugimi deteti.

12. Otroci, ki so bili prehranjeni izključno umetnim potom (potom stekleničice), so izkazali tri do štirikrat višje smrtno razmerje kot oni, ki so bili izključno dojeni na materinih prsih. Umetno prehranjevanje v ranih mesecih je bilo posebno nevarno. Deloma dojeni otroci so imeli večjo mortaliteto od onih, ki so dobivali vsot hrano iz materinih prsi, ali nižjo od onih, ki so bili le umetno dojeni.

13. Ako porazdelimo pregledane otroke po plemenu in po narodnosti mater, najdemo, da so najnižjo mortaliteto imela židovska deteta. Zaporečno višjo mortaliteto so imela deteta tukaj rojenih belokožnih mater, potem nemških, italijanskih, črnokožnih, poljskih, francoskih, kanadskih in portugalskih mater. Razmerje sega od 53,5 do 200,3. To pomenja, da izmed vsakih tisoč židovskih otrok pod enim letom jih je umrlo čez 53, a izmed tolikih otrok portugalskih mater nič manj od 200.

14. Prenapolnjena stanovanja, zaposlenost matere izven hiše in slabi zaslužek očeta so bili drugi važni vzroki, ki vplivajo na mortaliteto otrok. Brez ozira na vse druge vzroke iznašlo se je, da čim manj oče zasluži, tem večja je mortaliteta otrok.

Ogromno izprtje delavcev na Danskem. Te dni je bilo na Danskem izprtih nič manj kakor 150.000 delavcev. V državi se vrši namreč že več mesecev medno gibanje in so bile d-lne stavke v zadnjih tednih na dnevnem redu. Da pomagajo izprtiti delavcem, so norveški transportni delavci sklenili, da ne bodo sprjemali v odpravu nobenega blaga za Dansko in iz Danskega.

Lastno električno centralo si zgradi rudnik v Idriji in sicer na Marofu. Sedanja privatna centrala krije samo del mestnih potreb. Družba, ki je zgradila električno centralo v Poljanski dolini, je podala svoje ponudbe mestni občini v Idriji in tudi občini v Spod. Idriji, ki rabi 400 žarnice. Dela se na to, da se idrijsko mesto takoj preskrbi s potrebnim električnim tokom, centrala se lahko potem vseeno zgradi.

IŠČEJO SE:

Franciška Tabornik; zadnje bivališče Philadelphia, Pa.; Marko Hacker iz Varazdina; zadnje bivališče Philadelphia, Pa.

Kdor bi kaj vedel o teh ljudeh ali o njih usodi, je naprosen, da obvesti izseljeniškega Poslanca (Commissioner of Emigration), 443 W. 22nd Str., New York City. Izseljeniški Poslanec: Etbin Kristan.

Peter Zgaga

Vsak pesnik in pisatelj ima poseben dar božji, in blagor tistemu, ki ima v obilni meri tega daru. Nič ni lepšega kot je lepa pesem, ki seže naravnost v srce ter v njem vzbudi plemenita čustva.

Dobri pesniki so tudi deležni vsega spoštovanja in vsega počaščenja.

Ljudje jim postavljajo spomenike in objavljajo nesmrtna dela v njih spomin.

Slovenci smo boren narod. Ni-mamo dosti, toda na tisto, kar imamo, smo lahko ponosni.

Imamo na primer Župančiča in Prešerna.

Če bi bila sinova kakšnega drugega večjega naroda, bi blestela njihova imena v svetovni literaturi.

Da, velika sta Prešern in Župančič. Toda kaj sta v primeri s sijajno zvezdo, ki je zasijala na obzorju Kovčevine "Edinosti".

Pesem, ki je naravnost zrevolucionirala vse dosedanje pesništvo, se namreč glasi:

"Kadar Peter Zgaga bere list A. S. & Edinost, tedaj roti — benti, ker ga A. S. & Ed. vedno premaga!"

*

Pa naj kdo reče, da nismo moški, tiči in žmaki!

Bog se nas usmili!

*

Pred newyorškimi pristaniščem je vesplo ladij, ki so do vrha naložene z zaboji žganja.

Vhod v pristanišče jim brani močno brodovje, ki je noč in dan na straži.

Vzdrževanje tega brodovja stane vsak dan sedemdeset tisoč dolarjev.

Ako se prišteje k temu še dolarje, katere dajo Newyorčani vsak dan za večjo ali manjšo opojnost, naraste ta svota na stotisočake.

Kaj hočemo, za lepo idejo se je treba žrtvovati.

Pri tem se ne gleda dosti na to, če pretežni del ameriškega naroda v pitju in pijanosti zadošča sili postavi.

Iz Beograda poročajo, da bo preživel jugoslovanski kralj del polerja na Bledu. Natančno je omenjeno, kje bo stanoval, koliko služabnikov bo imel ter kaj bo jedel in pil.

Poletje preživi kralj deloma na Bledu, deloma v Dalmaciji. Zim pa v Beogradu in v Parizu.

Mislim, da zahtevajo v Jugoslaviji vse druge službe več dela in odgovornosti kot pa kraljevska.

*

V mesecu maju se završi največ porok. Ta mesec ima sploh čuden vpliv na zaljubljenice.

Kljub temu pa poroke meseca maja niso prav posebno priporočljive. Fantje, ki so sklenili stopiti ta mesec v zakonski jarem, naj odlože zadevo do meseca junija.

Ne bo jim žal. Kajti na ta način bodo za en mesec na boljšem.

*

Moški je tukrat star, kadar pravi, da se po prečuti noči ne počuti dobro.

*

Neka šestnajstletna deklica je napisala povest, v kateri igra polglavito vlogo ljubezen moškega do ženske.

Svet se je izpremenil.

Šestnajstletna dekleta lahko danes o teh zadevah iz svoje izkušnje govorijo.

*

Nemčija se hoče združiti z Avstrijo.

V tem slučaju nekoč slavno nemško cesarstvo ne bo dosti na boljšem.

*

Časopisje poroča, da bodo letošnje ženske kopalne obleke še za spoznanje krajše.

Še za spoznanje, pa bo salamsko preveč.

Iz Jugoslavije.

Zastopnik Lige narodov v Jugoslaviji.

Pomočnik generalnega tajnika Lige narodov Avenoi je prišel dne 1. maja v Beograd, kjer ostane nekoliko dni. Avenoi bo pri tej priliki konferiral z ministrom za vnunje zadeve o vprašanjih, ki spadajo v delokrog Lige narodov.

Iz diplomatske službe.

Dosedanji svetnik poslanstva v Madridu Radomir Luković, je prišel v Beograd ter odputuje v kratkem v Carigrad, kjer nastopi svoje novo službeno mesto kot generalni konzul.

Šef zagrebske policije v Beogradu

Šef zagrebske policije dr. Bedeković se mudi že nekoliko dni v Beogradu. Ministru za notranje zadeve dr. Maksimoviću je poročal o položaju v Zagrebu ter prejel instrukcije za postopanje proti vodstvu HRSS in o akciji proti komunističnim organizacijam.

Bolgarski emigranti se presele v Bosno.

Kakor javljajo iz Beograda, sta voditelja bolgarskih emigrantov Atanasov in Stojanov obiskala pomočnika ministra vnunjih zadev I. Markovića ter zaprosila, naj bi bolgarski emigranti, ki se nabujajo v Nišu, ostali še nadalje v tem mestu in naj bi se jih ne naselilo v Bosni. Marković je izjavil, da je nadaljnje bivanje emigrantov v krajih ob bolgarski meji po vsem tem, kar se je v zadnjem času pripetilo izključeno. Vlada ne bo dovolila nobene akcije, ki bi bila naperjena proti vladni Carikova, ker pomeni vsaka takšna akcija direktno podpiranje boljševizma.

Smrt edine hčerke Ljube Davidoviča.

V Beogradu je umrla edina hčerka bivšega min. predsednika Ljube Davidovića, soproga jnevojskega atašeya v Bernu, Izgubila je tem hujša, ker se Davidoviću Bolgari med svetovno vojno umorili edinega sina. Vodje vseh parlamentarnih klubov so izrazili Davidoviću povodno težko izgubo svojo sožalje.

Spopad na beograjski univerzi.

Kakor znaio, je na beograjski univerzi povodom inauguracije novega rektorja prišlo do ostrega spopada med dijaštvom. Mučna zadeva je sedaj likvidirana. Rektor je z ostrim disciplinarnim ukorom kaznoval vse dijake, ki so demonstrirali proti ministru prosvete.

Aretacije komunistov v Zagrebu.

Zagrebska policija je definitivno prepovedala vse ulične in javne manifestacije, profektirane za

proslavo delavskega praznika je policija aretirala več komunistov in izvedla pri njih hišno preiskavo, pri kateri je našla precej obtežljivega materiala. Kakor poročajo listi, je zaplenjeni material težjega kriminalnega značaja.

Herkules na sejmu.

V bližini Pariza je nastopil na tamošnjem velikem sejmu neki takozvani Herkules, močan mož, ki prmetava kot igračo razne težke predmete in žonglira z ročkami, ki tehtajo po sto kil. Med gledalci je bil neki mlad, šibek človek, ki je bil ves navdušen za seminarskega Herkulesa in mu je metel denar. Ker je ni hotel nehati s kričanjem in metanjem denarja, je to strašno razjezilo znanega njega sedečega moža najboljših let, pa krepkih oblik. Slednji mu je bilo zadosti, vstal je in zavpil: Sedaj vam bom jaz pokazal, kdo je močan, nato je pletnil v roko, zagrabil onega šibkega navdušenca ter ga vrzel v zrak, ga vjel in še enkrat pognal kvisku. Potem je reveža vsega bledega in propadlega posadil na njegov sedež, nato pa se je lotil drugih sededov, da bi žongliral z njimi. Ti so poklicali na pomoč. Pristihli so iz množice policiji, ki se hoteli prijeti nepoklicanega Herkulesa, ali slabo se jim je godilo, ker je junak vrzel osem policajev ob tla in se je šele po luti borbi posrečilo vsemu številu varnostnih organov, da so ga ukrotili, zvezali in odpeljali. Potem je bil krotak kot ovea. Na policiji je povedal, da je storil to, kar je storil, vsled tega, ker se mu zdi že preumumno, da ljudje nortjo za takim-le seminarskim "Herkulesi".

Rusija in mednarodna trgovina z orožjem.

Sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin je poslal tajništvo Lige narodov kot odgovor na povabilo za udeležbo na konferenci za ureditev mednarodne trgovine z orožjem brozjavko, v kateri naznanja, da sovjetska vlada nikakor ne more sodelovati pri obravnavanju tega vprašanja, ker smatra to kot vmešavanje Lige narodov v notranje zadeve Rusije.

Českoslovaški kapital v Bolgarski

Iz Prage poročajo, da javljajo bolgarski industrijski in finančni krogi graditev pet novih velikih tvornic na bolgarskem ozemlju. Gre med drugim za graditev velike elektrarne, tekstilne tvornice, dalje tvornice za predelavo odpadkov premoga. Nove tvornice se nameravajo ustanoviti s sodelstvom českoslovaškega kapitala.

Da nudimo našim vlagateljem čimveč koristi in jih spodbujamo k večjemu varčevanju, bomo obrestovali vloge na — "SPECIAL INTEREST ACCOUNT" mesečno, namesto četrtletno kakor dosedaj.

Od 1. aprila 1925 naprej veljajo pri tem sledeča pravila:

Vloge, katere se vložijo prevega poslovnega dne vsakega meseca, bodo obrestovane s tem dnem; Vloge, katere se vložijo po tem dnevu, bodo obrestovane s prvim dnem prihodnjega meseca.

Vloge, vložene do vstevši desetega poslovnega dne meseca januarja in julija, bodo obrestovane izjemoma še s prvim dnem januarja in julija.

Obrestovanje dvignjenih zneskov se preneha koncem preteklega meseca.

Vloge se obrestujejo po 4% na leto. Obresti se pripisujejo k vlogam 1. januarja in 1. julija.

Vloge nadzoruje Banking Department of the State of New York.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street, : New York, N. Y.

Ivan Pregelj:

Plebanus Joannes.

(Nadaljevanje.)

IX.

Po tednih silne duševne nape-
tosti, bolne nestrpnosti in "straš-
ne sence hudičeve, ki je duh za-
lostni in blodni", je bil vikar to
uro našel nekaj tiste sladke sreče,
ki ga je prej leto za leto obisko-
vala vsako soboto po delopustu.
ko je razmišljal besedo svojega
apostola in iskral domačega izraza
za svete skrivnosti. Ta radost
svetlega duhovniškega občutja je
bila vzrastla vikarju iz zadnje no-
či, iz sanj, ki jih je videl, kakor
da žive:

Poklicel je z razpeta Križani,
ki mu je bil sam vzboželi obraz,
in je rekel: — Vikar Jevane! —
lapee moj! — Kaj hočeš, Gospod?
— Ali vidiš? — Ne vidim, Gos-
pod. — Ali slišiš? — Ne slišim,
Gospod. — Ali tudi veš ne? —
Ne vem, Gospod. — Siromak si,
hlapee moj Jevane! Mar ni vse,
kakor je bilo od začetka sklenje-
no? Mar ni vse, kakor ora biti?
Zakaj iščeš od leske, da bi dala
oreh, in od slave, da bi rodila
grozd! — Gospod, — je prosil
vikar. — Težak sem v umu in trd.
— Trd, — je govoril Gospod. —
Nisi razumel, da je zrastle hrast
in je prav tisti les kot v semenu
in prav tisti sok kot v žledu. Vsi
so en les! Otroci! Vsi so rojeni!
— O moj Bog, to je res, — je ra-
zumel vikar, — vsi smo meso, vsi
smo iz mater. — Ali ne bo vsaka
mat! ljubila svojega otroka? Ali
ne bo še tista, ki ga je z gnojno
bradavico dojila? Ali ga ne bo,
in če je črna in strupena? — Gos-
pod, — je klical vikar, — gre-
šil sem! Nisem mislil na otroke,
na matere! — Vsi so otroci, — je
govoril Čudežnik, — bili so otroci
in bodo, če prej ne, tisto uro v
smrti. Jaz pa sem jim več ko oče
in mati. Povej jim, naj se ljubijo.
Ali si doumel?

Ta hip je vikar Janez doumel
nekako motno zmisel svojega vi-
denja in je razgrnil evangelij in
je bral o postavi, ki je največja,
ena, edina nedoumna iz vekov v
veke. Takrat je vikar sklenil ro-
ke, da bi molil in je ječjal kakor
v skrajni nestrpnosti in čudni
slutnji:

— Samo jutri se — samo ju-
tri je še čas — Nisem jim go-
voril besedi ki je ve — Nisem
je slišal doselej — Ali jutri jo
bom razodel —

Vstal je v sveže jesensko jutro
in je šel v ritmu čudnega gesla:
— Vsem odpustim, vse odpustiti
vse ljubiti, vsi so otroci. To je
resnica, to je luč. — Vstopil je v
cerkev svetega Urha. In je videl:
— Glej, bogve, da čakajo, da ve-
do, kako je to danes čuden dan
in svet trenutek, da je beseda me-
so postala. Čakajo, tnaprej vedo-
to zadnje uro si šele spregovoril.
potolažil, to zadnje in strašno u-
ro, hlapee zamudni. Jevane!

Obrnil se je izpred oltarja po
ljudhe, da bi govoril, in je videl
človeka v cerkvi, ki ga ni poznal.
Pogledal je odločneje in je spo-
znal naddijakomovega tajnika
Bernardina de Puppisa. Nato je
molil in začel propovedovati:

Kakor meja na Kolovratu
smo zrastle: gaber in pritlika,
jelša in macesen, veliki in mali,
drev, ki gre v višino, in drev, ki
gre v širjavo. Pa smo vsi les in
smrt bo žena las vse, kakor srp,
ki žanje. Tam je malo, ne prelo
mladičje in živo in tiho rogovil:
Otroci smo in starci. A smo
vsi en les, eno meso in rastemo
solnen in Bogu. Otroci, ki so ne-
dolžni in mrjo, so dozoreli že mali
in brez pokore. Mi, ki smo rastle,
smo dozoreli počasi in bomo dozore-
li v grehu in solzah. Ena je smrt.
Pred smrtjo pa je spoznanje, je
sreča malih otrok, ki se smrti ne
boje Bodimo, kar smo bili, bodi-
mo otroci!

Misel mu je utonila in je videl,
da je hotel povedati drugače in
ne zna in ne ve. Plalo mu je v du-
ši, a ni našel izraza. Iskal je zbe-
gan v obrazih in ni našel. Iskal
je na živem licu in ni videl.

Hotel je uiti, pa je začel kazati
samega sebe, ljut, divji:

— Ne trdim, da sem moder.
Tepec sem, oblastno sem vam go-
voril, učil sem vas, pa sam nič ne
vem. Solnce sem vam hotel kaza-
ti, pa sem oznanjal le lojenko, ki
se dimi. Kristusa sem risal pa mi
ga je hudič maličil pod roko v
spako. —

Spet je videl, da govori dru-
gam, pa se je pognal za nekakim
nevidnim, nezavedno spoznanim
rešilim in je kriknil:

— Ljubzen mater obudite v
sebi! Otroci ki je otišnil bradavi-
co na prsih in se ji je gnojila.
Pa mati ni odstavila otroka! —
Ljubzen božjo smo križali, a nas
ni zavržla. In smrt stoji zunaj in
danes je zadnji dan! —

Zmeden je šel in je pristopil.
Po maši, ko je ostal sam v cerkvi,
je stopil naddijakonov tajnik k
njemu, se mu poklonil in mu po-
dal naddijakonovo pismo. Vikar
je razgrnil list in zašepetal vda-
no:

"Suspensatus a divinis, a bene-
ficio!"

— Dokler ne boš pokoren in ne
prideš v Čedad, — je tolmачil
tajnik.

*

Vikar Janez je slišal vso noč
šum na trgu, ropotanje voz, ne-
kakšno nalaganje blaga, nemirne
klince. Ko je zaspal že pozno, je
spal v jutro. Vstal je naglo, se
opravič za pot in šel v "sobo sve-
ta". Vzel je petnajst lir in se ne-
kaj drobiža in šel iz Tolmina.
— Mimogrede je stopil k cerkvi sve-
tega Urha in našel vrata zaprta.
Kako je to z Matevžkom? — je
pomislil, — zaspal je jutro. Od-
kajal je se polenil! Vikar je po-
molil pred cerkvenimi vrati in ko
je molil, mu je hotela vzrasti je-
za:

— Glej, če je to pravica! Kaj
si neki storil takega, da si postal
suspensioem! Si li slabši kakor
so drugi ali si narobe učil? Za u-
darec Menezisa v obraz? Ali ga
ni zaslužil? In če ga ni in če je
pravica, zakaj ni poslal se njemu
gospod de Caballis, ali pa ti, gos-
pod Falcidius, "nožar", pop-
kar čedajski!

Še bolj bridko mu je bilo, ko
mu je šinila misel skozi glavo, da
je naddijakon dodal kazni še po-
sebnost povelje, naj cerkev v far-
ostane zaprta, in si Matevžek ni
upal priti zvoni.

S silo je udušil vikar upor v se-
bi in je molil:

— Naj bo, moj Gospod! Za po-
koro, za zveličanje ubogih duš,
za srečo sirote Katriee in galjota
mojega Petra! Naj bo za zadošče-
nje ta črtev, ko ne smem v lastno
cerkev, naj bo za usmiljenje, ki si
ga imel z menoj in me ni tvoja
strela ubila, ko sem divjal proti
šibki ženski! In tudi zato, da ni
ljudje izvedeli in me kamenjali
in očetje in matere, ki imajo hče-
re zrele za moža! —

Vstal je z mrzlega cerkvenega
praga in šel na pot. Prešel je "be-
lo vodo" po nerodni brvi, ki so
jo bili zgradili v roboti Volčani
in Tolminci. Na volčanski strani
je opazil oboroženo stražo in je
ugibal, čemu stoji tam. Mirno in
tih je prešel mimo in zavil po ce-
sti na Kobarič. Hodil je zmerno
hojo in je razmišljal neprisiljeno,
neposredno od predmeta do pred-
meta, kakor jih je srečeval in
videl: pastirja sivrega doli ob So-
či, kako je zleknil sam vase, glas
živinekih zvoncev doli nekod iz
Mrzlega vrha, dimečo se kopo na
svali ravni nad cesto, strahotno
božje znamenje v skali nad seboj.
Oživljaj je telesno, ko je zaslu-
til jedrost svojih misli na trdi cesti,
vonj lapuha, vonj mokrega pra-
ha, divje melise in šentjanževih
rož. Včasih mu je legla čez lice
drobna svetla nit, pajčevina, za-
sejana v negotovo in vlažno od-
nočne megle. Vse in vsakršno je-
sensko doživetje, je srečaval, le
človeka božjega, potnega na cesti
ni srečal. — Kako majhni smo,
je čustvoval. — Nič nismo, a ta-
ko redkokdaj to vemo. Mi smo v
svetu, in ne svet okoli nas. Ved-

no gledamo sebe, zato je toliko-
krat vse majhno v nas! Moj Bog,
kakšno vse drugače more biti Tebi,
ki si vse! —

In še je mislil:

— Je in je bil in bo? Tu pa sem,
hodim dva dni in me ne bo. Ho-
dil je moj oče in ga ni, njegov in
ga ni, njegov ded in praded in jih
ni.

Kje so? Ali so kdaj pomislili,
da bo hodil isto pot njihov sin in
vnuk? Šli so. Skale pa stoji, cesta
stoji, voda v bregih stoji, še trgi
žive iz rodu v rod, še korita za
živino ob cesti iz očeta v sine. —
Prešel je mimo senika, ki mu je
bil znan. Obešenega človeka so
nekad našli v njem in odtedaj
straši. Petnajstleten je moral ne-
kdaj vikar tu mimo.

V mehki žalosti je občutil vikar
davno pozabljeno grozo in se je
še nehoti ozrl na senik. Proti pol-
dnevju je zavil po dolini na vzhod,
navzdol proti Čedadu. Trudnost
je začela vezati udne sklepe.
Sedel je v solnce ob cesti in poč-
val. Mehka dremavica mu je le-
gla na oči, ni sanjal, ni spal, le v
sladki nemoči je živel nekam da-
leč in davno.

Prebudilo se je čudovito v te-
lesu; kaj je bilo? Sok veselja, mo-
či, vere, brezkončne svobode? V
sren je vzrastle in iz krvi je za-
hotelo v večnost, v brezkončen
objem. Ustnice so se stisnile v bo-
lečini in slasti: ljubim, ljubim,
ljubim!

Vikar se je vrgel iz prečudnega
občutja in spomina na tisto uro,
ko se je zbudil mož v njem, ki je
rojen, da bo živel v sinovih in vnuk-
kih; še je otrok, ki je telesno do-
zorel, in že je mož, ki se prav nič
ne ve in ni izpregledal še in ni
videl, da je mož na svetu in da je
možu na svetu žena. Vikar je je-
zo in krčevito strelal z glavo in
zamlinal:

— Še mi je hudič v krvi! Ni-
sem okusil, zato trpim!

Šel je svojo pot, a čutil ni več
prejšnje svežosti. Prešel je. Pre-
šel je bil mimo strgane hiše in je
sedel na hlobo ob cesti in gledal
po polju na zapadno stran. Tam
je stalo sirkovo polje. Mlad mož
je lomil zrele stroke. Mlada žena
z dvignjenim predpasnikom je
stala zraven, možu naproti. Mož
je polagal strok za strokom v nje-
no krilo. Slika je prevzela vikar-
ja in je pazil slednjo njiu kre-
tnjo in je videl, da je mož sunil v
šali proti njenim nedrjam; izpu-
stila je, kar je držala in udarila
vedro nazaj. Tedaj sta si drug
drugemu položila roke na rame in
njiju obraza sta se zblížala. —
Vesel meje je jeknil k vikarju.
On pa je vstal nemiren raz hlobo
in šel dalje. In ko je šel mimo o-
nih dveh, se je hotel siloma obr-
niti vstran in ni mogel; videl je,
da je možki v zadregi. Žena pa je
pozdravila veselo. Odzdravil je
resno. V hitri hoji je našel ravno-
vesje v svoji duši in je mogel mir-
neje domisliti:

— To je zdravje, to je mladost:
pa mož in žena sta si. In če si ni-
sta, ljubi Bog, saj je pisal celo
moj dobri padrone, da ne grešijo
z namenom žaliti Boga. On jima
bo sodil, ne jaz! Nista obljubila
devišstva! Jaz sem ga obljubil!

Stisnilo mu je grlo in je čutil:
— Jaz sem umazan in ne ona-
dva. Stokrat sem umazan! Sto-
krat zapeljan po hudiču! Kadar
sem jih okliceval, kadar sem jih
poročal, še takrat, ko se hodijo o-
čiščevati!

Nato je vedel:
— Pa se čudim, če so nadloge
nad menoj! Ali naj bo blagoslov!
Nad duhovnim brez poklica, nad
posvečenim, ki mu hudič blodi
kri! O moj Bog! Kolika sreča
biti čist! Pa kdo je? Kdo more
biti? Otroci in svetniki, pa ne
tolminski vikar, kjer mu matere
pred nosom doijo in grablje v
senožetih za gnom bolhe love.

Žalost in robota trpkost mu je
polnila dušo; ne da bi popolnoma
jasno doumel, kaj prasi, je prosil:
(Dalje prihodnj.)

ROMUNSKA IN GARANCIJ-
SKI PAKT

V Rumuniji so spremljali poga-
janja, ki so se vršila v Ženevi pri
Zvezi narodov o problemu, kako
zagotoviti v bodoče mir v Evropi,
z največjo pozornostjo. Z osnut-
kom garancijskega pakta, ki naj
bi garantiral obstoječe stanje v
Evropi, pa so bili skrajno neza-
dovoljni in v Bukarešti so bili ve-
seli, ko je propadel ženevski pro-
tokol.

Rumunija je skeptična že v
vseh ozirih, kar se tiče razorožit-
ve, oziroma zmanjšanja vojne pri-
pravljenosti, nabavljanja vojnih
sredstev. Zakaj Rumunija smatra,
da se nahaja na enem najbolj eks-
poniranih mest v Evropi in da jo
realnost njene mednarodne situ-
acije sili misliti le na učinkovita, ne-
teoretična sredstva obstoječega
stanu in stvarjenih pogodb.

Kar se tiče garancijskega pak-
ta, se javlja v Rumuniji želja, da
bi obsegal tudi določbe glede za-
padnih sovjetskih meja. Rumuni-
ja smatra, da je na zapadno stran
njen položaj povsem zasiguran z
obstoječim Male Antante, ki jo šte-
je v Bukareštu kot zelo krepko.
Zveza z Jugoslavijo jo popolnoma
varuje na južno stran, napram
Bolgariji, pri čemer pravijo, da
vpliva ugodno tudi srečna rumun-
ska politika napram Bolgariji sa-
mi, pri čemer mislijo seveda na
naklonjeno razmerje ki ga je za-
vezala Bukarešta napram vladi
Cankova.

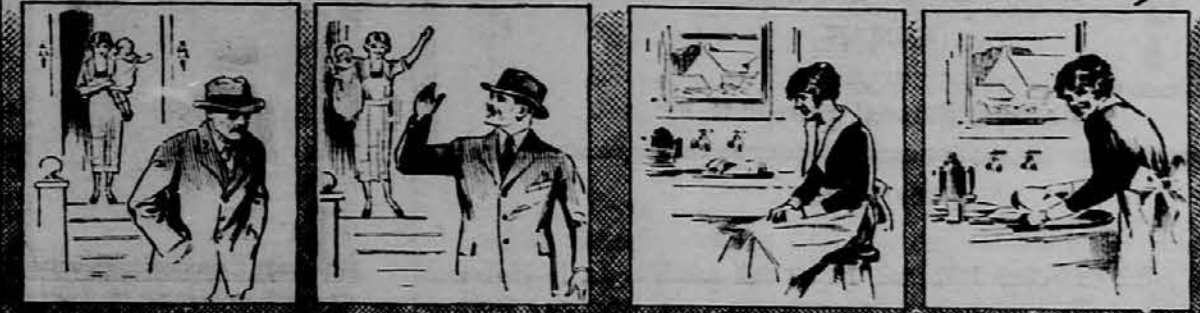
Toda meja na Dnjestrju, ta ni
zavarovana, tu je nevarnost tako-
rekoč permanentna. V Rumuniji
so mnenja, da če bodo v Evropi
nastale prekucije današnjega sta-
nja, se bodo homotije, ti pretresi
pričeli nedvomno na Dnjestrju. In
ako razbije boljševizem fronto na
Dnjestrju, tedaj se prične s tem gi-
banje, ki bo v svojih posledicah
ogrežalo ne le srednjo, marveč tu-
di zapadno Evropo. Zakaj med
Črnim in Baltičkim morjem so po
rumunskem pojmovanju pričenja
meja med Evropo in — Azijo —
držati to mejo, je naloga vse Ev-
rope. Garancijski pakt ne prizna-
ja tega fakta, kar govori samo o
zavarovanju meja na zapadno, na
Renu, pušča pa povsem odprto v-
prašanje garancije vzhodnih me-
ja. Tudi ako se garancijski pakt to-
liko razširi, da se sprejme i ga-
rancija za vzhodne nemške meje
obsegajoča tudi Čehoslovaško in
Poljsko, to Rumunije ne more
prav nič zadovoljiti. Ona stoji na
stališču, da se more garancijski
pakt razširiti tudi na vzhod, na
meje med Rumunijo in njenimi
zapadnimi sosedji.

Prav nič ni dvomiti, da Rumu-
nija s tem svojim stališčem ne bo
podrla. Poleg ostalih težav si za-
padna Evropa ne bo nakopavala
na glavo še poostrove razmerja
do sovjetske Rusije, in to radi Be-
sarabije. Rumunija more iskati
zaščito ali z alijanco s Poljsko in
drugimi ruskimi sosedji, ali pa, kar
je gotovo najučinkoviteje, s pa-
metnim kompromisom v Besarab-
skem problemu. Zakaj s tem, da
se reši besarabski spor, se odstra-
ni glavni in hkrati skoro edini vz-
rok neprijateljstva med Moskvo
in Bukarešto. In to bi bil za Ru-
munijo nedvomno najzanesljivejši
garancijski pakt. Da bi prevla-
dalo v Bukarešti uvo spoznanje,
želimo kot rumunski zavezniki in
prav tako s stališča slovanstva, s
katerim bo morala Rumunija
trajno računati.

Krvavi spopadi med fašisti in de-
lavci v Gornji Italiji.

V Gornji Italiji je prišlo na de-
lovni praznik dne 21. aprila na
več krajih do krvavih spopadov
med fašisti in njihovimi nasprot-
niki. V nekem predmestju Bolog-
ne sta dva fašista vdrla na neki
ples, na katerega je bil fašistom
vstop prepovedan. V prepiru, ki
se je razvil nato, je bil en fašist
ustreljen. V Genovi je bila vrže-
na bomba v sedež "fascia". V
morskem kopalšču Forte del Mar-
mi so neneznani storilci popolno-
ma razbili pohištva sedeža fašis-
tov. Fašisti so nato zasedli ma-
giatrat. V Bologni, Mestre in Va-
rese je bilo več fašistov ranjenih.

TRINER'S BITTER WINE has caused the change

TRINERJEVO GRENSKO VINO JE POVZROČILO IZPREMEMBO

DANES je mož ves neroljen odšel. Po prečuti noči
je sedel k zajtrku brez teka. Bil je ner-
vozen in razdražljiv. Nazaj grede je kupil
Trinerjevo Grensko Vino in —

NASLEDNJEGA DNE je odšel ves živahen in vesel.
Njegova žena in otroci so veseli, da se je
očka tako izpremenil. To je storilo Triner-
jevo Grensko Vino.

Trinerjevo Grensko Vino je zdravilo, ki ga potrebuje, če trpite vsled slabega teka, neprebave, zaprtja, po-
gostih glavobolov, noči brez spanja, mučne nervoznosti, pomanjkanja energije. Izčistilo vam bo želodec in čreve,
sje, pomagalo prebavi, ojačilo živce, spravilo vaše ledice in jetra v boljše delovanje in tako se boste počutili kot
posvem družben človek.

Te posledice niso prav nič skrivnostne. Sestavine, cascara sagrada in druga izborna odvajalna želišča, ko-
renine in skorje ter staro kalifornijsko vino, staro najmanj tri leta, napravljajo Trinerjevo Grensko Vino za tako
zanesljivo odvajalno sredstvo in izborno želečno toniko. Že 35 let uživa brezprimerni sloves v tisočih slo-
venskih domovih po Združenih državah in Kanadi.

Če vam sosednji lekarnar ali prodajalec zdravi ne more postreči, pišite na: —
JOSEPH TRINER COMPANY, 1333-45 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

DANES sedi mlada žena v kuhinji in je podobna po-
drtni. Tripl vsled glavobola ter je brez
vsake energije. Končno se odloči, da vz-
me Trinerjevo Grensko Vino in —

NASLEDNJEGA DNE je popolnoma izpremenjena.
Poje in smeji se. Vsa nervoznost je izginila.
Trinerjevo Grensko Vino je delovalo kot
čudež.

Sredstvo zoper dremavico.

Nemci so raztrobili v svet poročilo, da se je nem-
skim zdravnikom posrečilo iznajti uspešno zdravi-
lo proti spalni bolezni. Francoski znanstveniki
so zadevo preiskali ter izjavili, da je iznajdba či-
sto navaden bluf. V zameno za zdravilo so ho-
teli dobiti Nemci kolonije nazaj.

"Matin" prinaša zanimivi čla-
nek o dozevnem nemškem zdra-
vilu proti spalni bolezni, ki je
pred par leti vzbudilo veliko po-
zornost po vsem svetu. Nemci so
preparat kstali z B 205.

Danes izgleda vsa stvar malec
drugačnau. Angleži so prvi preizkusili uč-
inek novega sredstva in niso izra-
zili ne zadovoljstva ne nezadovolj-
stva. Francija ni hotela zaostati
za njimi, že zato ne, da bi ji Nem-
ci ne očitali, da bojkotira nemško
znanost. Zato so Francozi poslali
misijo v Kamerun, ki bi naj pre-
studirala čudoviti učinek nemške-
ga zdravila B 205. Pred nekaj
dnevi sta glasom "Matina" v
pariški medicinski akademiji zdra-
vnika Tanon in Jamot objavila
rezultat svojega opazovanja.

Res je, tretja zdravnika, da B
205 malo pomaga proti spalni bo-
lezni, ali nič več kakor vsa dozdaj
poznana sredstva. Napram tretje-
mu stadiju spalne bolezni pa je
nemško zdravilo brez moči. Nas-
protno, celo škodljivo je, ker pov-
zroča albuminurijo (izločevanje
beljakovinskih serumov skozi s-
ni mehur) s česmo zelo opasnimi
posledicami. Tega nemški zdrav-
niki niti niso tajili. Samo da so hi-
teli zatrdjati, da je na ta način
povzročena albuminurija predho-
dnega značaja in povsem nedol-
žne narave. Da, zelo nedolžne na-
rave, pravi "Matin", le žal, da se
sponavadi konča s smrtjo. Pa tudi,
če bi smrt ne nastopila, je treba
dobro premisliti, predno naj se in-
jeicira v kri serum, ki povzroča

Spomenik slavni igralki.

V spomin slavni italijanski igralki
Eleonori Duse bodo postavili
v New Yorku spomenik, ki ga
vidite na sliki.

co malih kipecev in različnih dru-
gih drobnarij, med njimi bogove
na konjih, pokrite s frigijskimi
čepicami, božico Astarto, v klino-
pisu sestavljen napis na čast Ta-
glatphalarju, zlat denar, garni-
turo glinastih uteži in dr.

Nesreča na postaji pri Sv. An-
dreju.

Na železniški postaji pri Sv.
Andreju v Trstu je prišel po ne-
sreči pod tovorni vlak železničar,
50-letni S. Ciceri. Vlak mu je od-
rezal glavo.

NAPRODAJ JE

hiša 6 sob, kuhinja in jedilnica,
moderno angleško stranišče in ko-
pališče, elektrika in vodovod, obo-
kana klet in drvarnica, zraven
skladišče pripravno za vsako tr-
govino in obrt ter leži na križišču
dveh cest, pet minut od Kranja.
Cena \$3200.00. Lepa prilika za ro-
jaka, ki namerava v domovino.
Pojasnila daje: Franja Majdič,
Primskovo štev. 81, pri Kranju,
Jugoslavija.

(3x 18,19,20)

Rad bi izvedel za naslov svojega
prijatelja LOUIS KORDISH,
podomače Lovranček. Pred
enim letom se je nahajal nekje
v državi Mich. Prosim kdor ve
za njega, da mi javi ali naj se
pa sam oglasi. Louis Kordish,
Box 455, Sheffield, Pa.

(2x 18,19)

Še nekaj iztisov -
Slovensko-Amerikan-
skega Koledarja
za leto 1925

imamo v zalogi. Vsebuje
izvrstno čtivo, krasne sli-
ke in razne druge zanimi-
vosti.

Stane 40 centov.

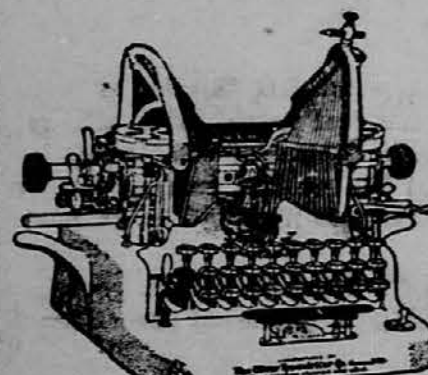
Kdor ga hoče imeti, naj
ga takoj naroči pri:

Slovenic Publishing Co.
82 Cortlandt Street
New York

Posebna ponudba
našim čitateljem

Prenovljeni pisalni stroj
"OLIVER" \$20.

5 strofiko za slovensko čr-
ko, č, š, ž — \$25.00

'OLIVER' PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPELNI

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj la-
ko vsak piše. Hitrost pisanja dobite s vaj.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

SOLANA.

ROMAN.

Za "Glas Naroda" priredil G. P.

23

(Nataljevanje.)

— Tako sentimentalni pač niso več dandanes moški. Nikdo ne umre več vsled nesrečne ljubezni. In ali res mislite, da je ljubezen le takrat srečna, če utone končno v treznj prozi zakona? Gotovo ne! Kratke ljubezenske sen, poln blaženosti in tajnosti, je tisočkrat bogatejši kot pa doma spečena tragedija zakona. Kako hudi izgledate! — Poosebljena opozicija!

Salila se je, a iz vsake njene besede je zvenela trpka resnost. Kurt je zmajal z glavo.

— Sam Bog obvaruj, da bi se kedaj zaljublil. — kajti v vaših očeh bi mogoče izgledal kot barbar.

Nasmehnila se je prikipno.

— Ljubosumen!

— Se več kot to. Leva se ne sme buditi. Ne mislim, da bom kdaj tako drzen, da bi dvignil svoj pogled višje kot se mi spodobi.

Če pa bi se kedaj nagnila k meni ženska v ljubezni, potem bi ne bil to sen, temveč resnica in za posest te sreče bi se boril do zadnje kapljice krvi. Tudi paž ima pones in zavest časti, kontesa; ter noče, da bi se postopalo z njim kot z igračko. Raditega je boljše, da nikdar ne prekrži poti kraljevske hčerke.

Zelo mirno je zvenel glas govornika, poteze njegovega obraza so bile kamenite in le temne globoko-ležeče oči so živele. V njih se je bliskalo tako vroče in preteče, kot se svetilka na nebu, ki svari pred nevihto.

Kurt Krašovec ni čakal odgovora, pač pa se formalno poklonil kot poprej.

— Ali imate še kaka povelja zame, kontesa?

— Da. Recite, prosim, inšpektorju, da bi rada pozneje govorila z njim.

Zopet se je molče priklonil.

Prijela je za svoje knjižice ter se smejala.

— Nevtrjen pričetek je, če se pri taki vročini filozofira o zakonu. — Kako pa sva sploh prišla na ta prisrčno pogovor? Po zablili bom vse tekmo čitanja in vi boste prišli na bolj vesele misli ob pogledu na voz poln sena. Z Bogom, gospod barbar!

Vsa kri je planila mlademu možu v glavo.

Ali se je osmešil?

Kaj ve ta Francozinja o njegovih nazorih in njegovem ponosu!

In vendar, — zdelo se mu je, da čuti bolečino krog srea. — Zmeden, kot še nikdar prej v svojem življenju, je korakal preko travnikov.

Deseto poglavje.

Kurt Krašovec je zrl na vozove s senom, ki so prihajali mimo njega, polni mamečega vonja. Ob drugih prilikah ga je ta vonj razveselil, kot je sploh bilo mogoče vsprico njegove globoko-resne narave, — a danes ni niti pazil nanj. V mislih je še vedno vsrkaval prelestni vonj, ki je prihajal iz obleke Joried, ako je srat pred njo. Ponovil je v mislih vsako njenih besed ter se spomnil vsakega njenega pogleda.

Nekaj ocarljivega je ticalo v tem.

Vse, kar je nenavadno, izvaja prav posebno mikavnost in Kurt Krašovec je bil ena onih tihih voda, ki globoko derejo.

Besede in pogledi mlade dame so padli kot drobni kamenčki v to tiho vodovje.

Izprva so povzročali le majhen krog, a ta krog je postajal vedno večji, dokler se ni stresla cela površina, ki je bila dotedaj tako mirna in temna.

Ogorelo lice volonterja je bilo nepremično kot vedno, a v njegovih možganih so se podile misli semintja.

Zakaj se je smejala tako čudno, ko se je pošolivil?

Ali se ni pravilno obnašal?

Klicala pa ga je služba, kajti on ni prišel na grad, da se zabava v klepetu z ženskami.

Ali pa se je mogoče norčevala iz njega? Ali je smatrala mogoče njegov odhod za beg? — Ali je mogoče mislila, da se smatra on napram njej kot pač, ki beži pred nevarnostjo?

In sedaj se gotovo norčuje iz domišljivega tepea!

Jezno je stisnil zobe, a njegov pogled je zopet in zopet polihel k bukvam.

Njena bela postava mu je blestela nasproti.

S čarobnimi silami ga je vlekle k njej, kot onega ubogega pastirčka, ki ni znal gnati svoje črede nikjer drugod kot mimo kraljevega gradu.

Zaprl je oči, kot da ga slepi solnčna svetloba, a še vedno je videl v duhu njeno majhno nožico in njeno graciozno postavo. Kaj je bilo na njenem obrazu, da se je moral vedno zopet ozirati vanj?

Še nikdar ni videl ničesar sličnega.

Ali je lepa?

Tega ni vedel. Vedel je, le, mora zreti nanjo kot na čudo.

In oči!

Še nikdar niso zrlle nanj nobene dekliške oči na tak način.

Gozdarjeva Lizika, ki mu je dotedaj tako dobro ugajala, je iz gledala kot punčka iz lesa, kmečka deklica brez duše in čustva, v primeri s to vilo, sedečo v senu.

Gotova nečimurnost tiči v vsakem mladem človeku in čeprav je odločno, mogoče preveč odločno markiral prepad, ki je zija med kontoso Gournay de Perpignau ter grajskim volonterjem brez sredstev in naslovov, mu vendar ni bilo na dan srea povsem eno in isto, če ji ugaja ali ne, če se norčuje iz njega ali če ga smatra resnim.

Zakaj se je sploh zanimala nanj? Zakaj je pričela govoriti z njim o stvarih, o katerih se razpravlja le z dobrimi znanci ter z upnimi stariji?

Francozinja je, salonska dama — in v velikem svetu žive hitrejši in lažje kot pa v tej puščini.

Krašovec je globoko vzdihnil in njegov pogled je zopet splaval k beli postavi pod košato bukvu.

Zopet se je ozrl proti Joried.

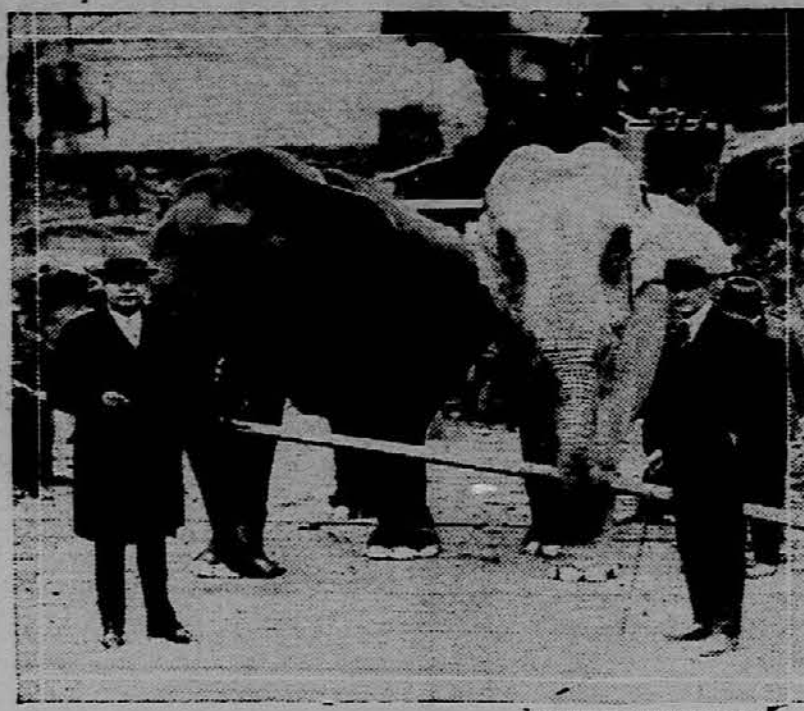
Naenkrat pa se je stresel, ko je čul poleg sebe glas inšpektorja. Zaklical mu je, da hoče hitro jahati naprej, da dohiti zadnji voz sena.

Krašovec je prijel za kloboč.

— Lepo. Sledil vam bo kot zdajni.

(Dalje prihodnjia.)

NOVI MADISON SQUARE GARDEN

Znani cirkus Barnum Bailey and Ringling Brothers je imel letos zadnje predstave v ogromnem Madison Square Garden v New Yorku. Poslopje so začeli podirati. Zgradili bodo novo in sicer na 8. Ave. in 49. cesti. Pri polaganju temeljnega kamna za novo poslopje sta bila navzoča tudi dva cirkuska slona. Poleg slona stojita John Ringling (na levi) in znani promotor Tex Richard (na desni).

Motivi iz vojnih časov.

I. V TIHI NOČI.

"Mati!"

"Kaj je, Tonček? Kaj se ne spiš?"

"Ne morem spati, mati!"

"Kako to, da ne, otrok božji!"

Ali ni zadosti, da jaz bedim? Le tiho bodi, pa zaspaj lepo!"

"Mati!"

"Ali še vedno — polnoč je že!"

Kaj hočeš vendar?"

"Mati, kje so zdaj naš oče?"

"Ne vem, Tonček, ne vem..."

Kako naj bi vedela! To ve sam Bog v svetih nebesih!"

"Ali v vojski?"

"Seveda v vojski! Kje pa drugje! ... Zaspaj, Tonček, in ne misli na take stvari..."

"Mati, zakaj pa je vojska?"

"Ne vem, Tonček, ne vem..."

Tega ne razumemo mi navadni ljudje... To razumejo samo visoki gospodje... Ze mora biti tako, ker Bog odpušča..."

"Ker smo grešniki, kaj ne, mati?"

Tako so rekli gospod v cerkvi."

"Oh, otrok, prosim te za Boga svetega, pusti me že v miru! Seveda smo grešniki... O Bog, o Bog..."

"Mati!"

"Tonček, Tonček! Ali nobena beseda ne zaleže? Kaj hočeš vendar?"

"Ko sem bil danes popoldne pri sosedovih, je prišel tjakaj tisti Matija, veste, ki se je vrnil od vojakov, in je pravil — oh, mati!"

"Kaj je pravil?"

"Kako je v vojski! Izdrli je tisti veliki nož, veste, ki mu vist o koli pasa in je kazal: Vidite, tako sem sunil — v prs! v trebuh, v grlo, v srce, kamor je bilo — in še zasul sem, da je bilo notri bolj raztrgano..."

"Molči, molči, otrok!"

"Mu, kako me je groza!"

"Izbij si iz glave te misli in zaspaj!"

"Mati!"

"Molči, molči!"

"Ali ste čuli, mati, kako je zunanaj nekaj zaječalo?"

"Sapa je! Veja je zaškripala..."

"Kakor bi vzdihoval nekdo..."

kakor bi duhovi..."

"Nikar, otrok, nikar... prosim te..."

"Samo to mi še povejte, mati, ali storijo tudi naš oče tako, kot je pravil Matija? Ali zasadijo tudi oni nož v Italijana?"

"Kaj mi velja, to mora storiti! ... O Bog, o Bog!"

"Kaj pa, če Italijan našemu očetu — tako veste mati — v prsa, v trebuh, v grlo, v srce — o joji!"

"Nehaj, nehaj otrok! Za pet ran Kristusovih te prosim, nehaj, te ne moram zblazniti!"

"Saj sem že tiho, mati! — O, mati!"

"Kaj, kaj, dete moje?"

"Mene tako srce boli, mati!"

"Kaj! Tako daleč sega že gorje! Srea nedolžnih otrok so že nardjena? Srea takih, kot si ti, že trpe? O Bog, o Bog, ali tudi zdaj je ni zadosti! ... Kako je vendar"

to, mili Bog, da niti takim več ne prizanašaš!"

II. V ŽELEZNIŠKEM VOZU.

"Kako to, da me nič več ne poznaš? Res se misva že nekaj časa videla, a vendar... Pozdravil sem te, pa mi nisi odzdravil. Gledaš me, a..."

"Gledam te a te ne vidim..."

"Gledaš me, pa me ne vidiš? ... Kako to?"

"Ker mi je prepolna glava..."

Ker mi je prehudo to notri..."

"Res, kaj ti je?"

"Kaj mi je! Glej..."

Namignil mi je žalostno na žensko srednjih let, ki mu je sedela nasproti. Njene strmeče oči so bile zapičene nepremakljivo v eno točko. Zdelo se je, kakor bi videla nekaj groznega, strašnega, prizor, ob katerem so ji odreveneli žile, zledenela ji kri v žilah.

"Tvoja žena, ali ne? Seveda, saj jo poznam..."

"Da, moja žena — sirota!..."

"Je mar bolna?"

"Bolna, da se Bog usmili!"

"Pa ni ravno videti! Malo blede da je pač, kakor bi ji manjkalo spanja, drugače pa..."

Pa kaj je je? Ali jo pelješ v bolnico?"

"V blaznico!"

"V blaznico? Ojoj! Rečeš ti, revica ona! In kako, kako..."

"Oh, kako! Kaj se boš čudil. Naš sin, naš edinec, saj veš..."

Odkar je odšel na vojsko, ni bila več mirna. Cele noči je prebdel, prejeloka, premolila..."

To je šlo venomer takoj naprej..."

Nič ni pomagalo. Vsaka tolažba zaman! Naposled je začela razsajati že nad Bogom. Če bi bil Bog v nebesih, bi nas moral uslišati, bi moral napraviti konec! Ko so potem popolnoma izostala še pisma, je bila nesreča tu..."

"Res, kaka nesreča, kaka nesreča! Kako te pomilujem, kako se mi smiliš! Toda jutri doživim taj takega morda jaz. Saj je pri nas ravno tisto!"

"Vem, vem, da nisem sam! Milijoni so, ki trpe, oh, kako trpe!"

"Toda kaj pomaga to? Meni to ni v tolažbo... nisem take vrste človek! Trpim zase in trpim za druge — dvojna, stotera bolečina..."

"Oh, Bog se nas usmili, res!"

III. OTROŠKA IGRA.

Otroci so se igrali vojake. Kaj naj bi se igrali drugega v vojnem času? Vojska, vsepovsod vojska. Namerjali so lesena bodala drug na drugega, sprijemali se, grozili in kričali, suvali se, metali ob tla, bili s pestmi drug drugega...

In kdor je bil najsilnejši, kdor je podrl več nasprotnikov, kdor je huje tolkel okrog sebe, ta je bil ponesnejši, pa tudi veljavnejši, i menitejši...

Zapovedala sta cesar in kralj — vsak svojemu roju. Vzpodbujala sta, bodrila in priganjala vsak svojo vojsko, priganjala zlasti, ako jo je bilo videti, da pojemajo

moči. Prigovarjala sta, pretila in obljubovala in vsaka beseda je zalegla, kajti velika je moč besede iz ust velikega moža! ... "Cesar in kralj!" Ha!...

Ljuta je bila borba in tu in tam je kateri obležal, hropeč in loveč sapo od prevelikega napora. Temu in onemu so opešale moči, a iz oči se je še vedno kresal divji srd na sovražnika... Telesna moč je bila premagana, a premagana ni bila volja, premagana ni bila želja po zmagi in premagano ni bilo sovraštvo; kajti ni hujšega sovraštva od onega, ki izvira iz spoznanja lastne nemoči... O kakšna bol, ako hočeš, pa ne moreš!...

Padli, obležali so posamezniki, a borbe ni bilo konec, ker šlo je za zmago, za čast... Borba je besnela dalje brez ozira na one, ki so obležali, ki so hoteli, ali niso mogli. Preko njih je šla vojska in nihče ni imel srea zanje. Kaj velja, ako ne moreš? Ni te škoda! Če nisi sovražniku nevaren, nisi prijatelju koristen!...

Dolgo je trajala borba, a tedaj je zaječal mali zvom s cerkvenega stolpa! Nekdo tam sredi vasi je zaklical:

"Že zopet eden! Ali bodo res vse pomorili?"

Mladi borec so se spogledali, roke so jim omahnile, drug za drugim je stopil iz vrste in hkratu se je polegel vihar. Nobene besede ni bilo slišati, a oči so preplašene strmele v daljavo, tja, kjer se je godilo tisto strašno... tja, kjer je tekla v potokih vroča kri...

Minila je igra, minila razposajenost. Drug za drugim odhajajo molče, pobit in žalosten proti domu...

Nekaj težkoga je leglo na mlada srea, nekaj kot spoznanje je prišlo čez nje in zamrzela jim je nelepa igra.

TRDOVRATEN VLOMILEC

Iz Beograda poročajo o težkem boju med dvema orožnikoma in nekim težkim zločincem, ki bi lahko postal usodepoln za oba organa javnega mira. O dogodku poročajo:

V kavarni "Kičev" v črnogorski ulici je nekaj dni zaporedoma na zagoneten način izginilo s police več tam nastavljenih šampanjskih in likerskih steklenic. Zagonetno tatvino je prvi opazil kavarniški kuhar. Ta je osumil nekega mladega moža, ki je prihajal rano vsako jutro v kavarno popil svojo "črno" in nato naglo izginil. Pred kratkim je prišel ta mož zopet v kavarno. Čim je popil kavo, jo je zopet naglo odkuril. Kuhar je naglo prešel steklenice na polici in opazil, da manjka steklenica šampanjca. Tekel je takoj za tujcem, ga dohitel na ulici ter ga pozval, naj mu sledi na policijo. Neznavec se je temu pozivu mirno odzval. Komaj pa sta bila na polovici pota, se je neznavec naglo sklonil, potegnil je iz žepa suknjice težko steklenico in jo z vso silo vrgel kuharju v glavo. Ta je nezavesten obležal.

Čim se je kuhar zopet zavedel, je odhitel na policijo ter zavezo prijavil. S kuharjem sta odšla nato proti kavarni Kičevu, ki leži v zloglasnem predmestju Beograda, dva orožnika. Preiskala sta ves okraj, toda o tatui ni bilo sledu. Po dolgem iskanju sta se hotela orožnika vrniti. Popreje pa sta se še ustavila na koncu "Kosančičevega venca", kjer je eden izmed obeh vdrl v neko votlino, pokrito z bičevjem. Komaj je orožnik zlezal v votlino, je njegov tovariš zunaj začel pridrušene krike in hropenje. Drugi orožnik je takoj za svojim tovarišem zlezal v votlino. Prišel je pravočasno, zakaj njegov tovariš je imel težak boj z neznancem, ki ga je tiščal za vrat in ga obdeloval z njegovim lastnim bajonetom. Po težki borbi sta orožnika nasilneža zvezala ter ga odvedla na policijo.

Komaj so imeli pol pota za seboj, ko se je neznavec okrenil k orožnikoma, rekoč: — Saj vidita, da se mi je odvezal jermen na čevljih, ne morem tako dalje hoditi, saj bom padel. Eden orožnikov je res pogledal na čevlje a retiranca, ki so pa bili popolnoma

Kretanje parnikov - Shipping News

20. maja: Aquitania, Cherbourg; America, Cherbourg in Bremen.

21. maja: Pittsburgh, Cherbourg, Antwerp.

22. maja: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Orca, Cherbourg; Colombia, Genoa; Andania, Cherbourg in Hamburg.

23. maja: Muene, Cherbourg, Bremen.

24. maja: Berengaria, Cherbourg; Suffren, Havre.

25. maja: Belgienland, Cherbourg; Antwerp; Claveland, Boulogne, Hamburg.

30. maja: Olympic, Cherbourg; France, Havre; President Roosevelt, Cherbourg; Bremen; Orduna, Cherbourg; Minnekahda, Boulogne.

2. junija: Martha Washington, Trst; Resolute, Cherbourg-Hamburg.

3. junija: Mauretania, Cherbourg; President Harding, Cherbourg, Bremen.

4. junija: La Savoie, Havre; Zealand, Cherbourg, Antwerp; Ohio, Cherbourg, Hamburg.

6. junija: Paris, Havre; Homerio, Cherbourg; Rotterdam, Rotterdam.

9. junija: Columbus, Cherbourg, Bremen; Lapland, Cherbourg, Antwerp.

10. junija: Aquitania, Cherbourg; Arabic, Cherbourg, Hamburg.

11. junija: De Grasse, Havre; Albert Ballin, Boulogne, Hamburg.

13. junija: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Veendam, Rotterdam; Orbita, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen; Conte Rosso, Genoa.

16. junija: Reliance, Cherbourg, Hamburg; Stuttgart, Cherbourg, Bremen; Republic, Cherbourg, Bremen.

17. junija: Berengaria, Cherbourg; Roehampton, Havre.

18. junija: Pittsburgh, Cherbourg, Antwerp.

20. junija: Olympic, Cherbourg; France, Havre; Orca, Cherbourg; America, Cherbourg, Bremen; Volendam, Rotterdam; Duilo, Genoa.

24. junija: Mauretania, Cherbourg.

25. junija: Belgienland, Cherbourg, Antwerp; Deutschland, Boulogne, Hamburg; Bremen, Bremen.

27. junija: Paris, Havre; Homerio, Cherbourg; New Amsterdam, Rotterdam; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen; Minnekahda, Boulogne; Andania, Cherbourg, Hamburg; Conte Verde, Genoa.

30. junija: Pres. Wilson, Trst; s tem parnikom po spremljal potnike uradnik tvrdke Frank Sakser State Bank.

v redu, istočasno pa je opazil, da se je neznavec oprostil svojih vezi na rokah. V naslednjem trenutku je orožnik skočil na mladega moža. Ta se je duhaprisotno okrenil, in še predno se je orožnik zavedel, je že ležal na tleh. Nič boljše se ni godilo drugemu grožniku. K sreči je prišla na pomoč orožniška patrulja, ki je po srditem boju nasilneža obvladala. — To je Milutin Pavlovič, brezposelni krojaški pomočnik. Na policiji je priznal, da je v kavarni kradel šampanjske steklenice. Izročili so ga sodišču.

Kje je Mr. JOHN SMERKE, ki se je nahajal v Clevelandu? Za njegov naslov bi rad izvedel: Ivan Tomšič, vas Merše, št. 1, pošta Mattered, Venetia Giulia, Italy. (2x 16,18)

Slovensko Amer. Koledar za leto 1925

smo že skoro razprodali. V kratkem času smo ga prodali več tisoč. Kdor ga hoče imeti, naj ga takoj naroči, ker ga je le še par sto izvodov zalogi. Cena s poštnino vred 40 CENTOV.

Oni naši zastopniki, ki še niso naročili koledarjev, naj se požurijo, da ne bo prepozno.

SLOVENIC PUBLISHING CO., 82 Cortlandt St., N. Y. O.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je na tancno poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh.

Pojasnila, ki vam jih samoremi dati valed nase dolgoterne izkušnje vam bodo gotovo v korist; tudi priporočamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III razredu.

Glasom nove naselniške postave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, samoremi tudi nedržavljeni dobiti dovoljenje oseti v domovinu eno leto in ako potrebno tudi deli; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D. C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpočevanjem, ter se pošlje prosilcu v stari kraj glasom nanovejšje odredbe.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA